

Hvad er Parkinsons sygdom?

Parkinsons sygdom er en hjernesygdom, der især rammer ældre. Sygdommen er opkaldt efter den engelske apoteker James Parkinson, der beskrev symptomerne i 1817. Symptomerne er især rysten, muskelstivhed, langsomme, træge bevægelser og balancebesvær. Med tiden udvikler nogle personer også hukommelsessvækkelse eller demens.

Symptomer

Parkinsons sygdom udvikler sig langsomt og begynder med bevægeforstyrrelser. Finmotorikken bliver dårligere, talen bliver mere sagte og langsom, og der er mindre mimik. I den helt tidlige fase af sygdommen, hvor Parkinsondiagnosen stilles, har mellem hver tredje eller fjerde person en let mental svækkelse. De kan miste overblikket, få problemer med at skifte tankegang eller at omstille sig til nye situationer. Nogle personer har også lette problemer med at finde vej eller med at huske.

Det typiske forløb

Bevægeforstyrrelserne forværres med årene. Også den mentale svækkelse kan blive mere udtalt. Man regner med, at ca. hver tredje person med Parkinsons sygdom også har demens. Undersøgelser, hvor man har fulgt personer med Parkinsons sygdom i op til 20 år, viser, at flertallet af de ældre med sygdommen udvikler demens. Efterhånden som sygdommen udvikler sig, kan der også ske ændringer i følelsesliv, temperament, og personlighed. Humøret kan blive mere svingende, og man kan få sværere ved at tage et initiativ og komme i gang med gøremål.

Hallucinationer

Nogle personer med Parkinsons sygdom ser syner i perioder. De er som regel ret livlige, detaljerede og naturtro. Nogle oplever fx, at der er mennesker eller dyr i lokalet, der ikke siger noget.

Hyppighed

Alzheimers sygdom er den hyppigste af de fremadskridende hjernesygdomme. Parkinsons sygdom er formentlig den næsthypigste, men da to ud af tre personer ikke har demens, udgør demens ved Parkinson ikke nogen hyppig demensform.

Årsag

For den tredjedel af personer med Parkinsons sygdom, der har demens, skyldes den mentale svækkelse blandt andet

ophobning af proteiner i hjernecellerne i form af såkaldte Lewy bodies. Med tiden opstår der også mangel på signalstoffet acetylcholin, som hjernecellerne bruger til at kommunikere med indbyrdes. Et tilsvarende tab af signalstof ses ved Alzheimers sygdom. Bevægeforstyrrelserne ved Parkinsons sygdom skyldes mangel på signalstoffet dopamin.

Risikofaktorer

Det vides ikke, hvorfor nogle personer med Parkinsons sygdom også udvikler demens. Men man kender en række risikofaktorer, fx høj alder og et langt sygdomsforløb. Også svære parkinsonistiske symptomer er forbundet med øget risiko for demens. Det er især symptomer som muskelstivhed, usikker balance og gangbesvær, der er knyttet til demens. Derimod menes rystelser ikke at være forbundet med risiko for demens.

Hallucinationer er langt hyppigere hos mennesker med Parkinsons sygdom, der også har demens, end hos personer uden demens. Der kan være et tidsmæssigt sammenfald mellem udvikling af hallucinationer og udvikling af demens. Også depression menes at være knyttet til demens ved Parkinson.

Behandling

Demens ved Parkinsons sygdom kan ikke helbredes, men medicin kan midlertidigt dæmpe demenssymptomerne. Lægemidlerne virker ved at bremse nedbrydningen af signalstoffet acetylcholin, som hjernecellerne bruger til at kommunikere med. Medicinen forbedrer hjernens mulighed for at genbruge sit eget signalstof. Men medicinen virker ikke på alle personer med Parkinsons sygdom med demens, og medicinsk behandling kan ikke stå alene. Rådgivning, fysioterapi og træning, samt praktisk støtte og aflastning i hverdagen er de vigtigste elementer i behandlingen.

Mere information

Få flere oplysninger hos Parkinsonforeningen.

Lokale kontaktoplysninger: